

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**SENIOR SERTIFIKAAT/
NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2020

KWAZULU-NATAL

PUNTE: 120

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 24 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER afdelings:

AFDELING A:	Leesbegrip	(30)
AFDELING B:	Opsomming	(10)
AFDELING C:	Taalstrukture en -konvensies	(40)
AFDELING D:	Letterkunde	(40)
2. Beantwoord AL die vrae.
3. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
4. Trek 'n streep ná elke afdeling.
5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
6. Laat 'n reël oop na elke antwoord.
7. Gee besondere aandag aan spelling en sinsbou.
8. Voorgestelde tydsindeling:

AFDELING A:	50 minute
AFDELING B:	20 minute
AFDELING C:	40 minute
AFDELING D:	40 minute
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP**VRAAG 1: ARTIKEL EN GRAFIESE TEKS**

Lees die artikel (TEKS A) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS A**DIE LEWE VAN 'N BLOMMEVERKOPER**

- 1 Dadija Israel, 'n blommeverkoper van Kaapstad, volg in haar ouers se voetspore. Haar ma het hare lank buite 'n winkelsentrum onder 'n boom met haar blomme gesit. Haar pa het oral in die Kaap, tot so ver as Upington, proteas en rose verkoop. 5
- 2 Dadija en haar broer het altyd saam met hul ouers gegaan. Toe haar ma siek word, moes Dadija op 15-jarige ouderdom skool verlaat om haar ma te help blomme verkoop. Eers wou sy graag haar skoolloopbaan voltooi en iets anders met haar lewe doen, maar nie nou meer nie. Vanjaar is dit al 16 jaar dat Dadija dit doen. Dit wys dat sy lief is vir blomme. 10
- 3 Sy is getroud en het drie kinders. Omdat haar man nie werk nie, is die blommegeld die gesin se enigste inkomste. Dis nie maklik om só jou geld te verdien nie, maar daar is nooit 'n dag wat sy leë hande huis toe gaan nie. Die minste wat sy al op 'n dag verdien het, was R100 en die meeste R3 000. 15
- 4 Dadija sit onder dieselfde boom as waar haar ma met haar blomme gesit het – al reën dit of al waai die wind. Sy sit van nege-uur in die oggend tot saans halfsewe onder die boom. Op belangrike dae soos Valentynsdag of Kersfees, kry sy toestemming om haar blomme in die sentrum te verkoop. Sy moet egter betaal om dit te mag doen. 20
- 5 Maandae en Dinsdae gaan haal sy vars blomme en pak dit vir die week. Sy kry die blomme van verskillende plekke af – proteas van Grabouw en lelies van 'n plaas naby Philippi. Party blomme kom van ver en word by die lughawe afgelaai waar sy dit dan kry. 25
- 6 Dadija ry met 'n stokou bakkie. Elke oggend sit sy die emmers uit, kry die mat reg, sit die blomme in die emmers, gooi water in en sorg dat alles mooi lyk. Saans pak sy alles weer op die bakkie en vat dit sentrum toe, waar sy dit oornag los tot die volgende dag. 25
- 7 Blommeverkopers moet hulle sake goed beplan, want blomme is duur. As die blomme doodgaan, moet hulle dit weggooi, maar steeds daarvoor betaal. Wanneer Dadija hieroor kla, vertel haar ma hoe hulle destyds gesukkel het. Hulle moes die blomme in die bosse op die berg gaan pluk en ver loop om dit te verkoop. Dan besef sy dat dit vandag eintlik makliker is om 'n blommeverkoper te wees as in haar ma se dae. 30

8 Dadija se hele familie verkoop blomme, maar elkeen werk vir homself of haarself. Die blommegeld help om vir party van die kinders se studies te betaal. Haar een neef is 'n rekenmeester en die ander een is 'n onderwyser – al hulle studies is met blommegeld betaal. 35

9 Dadija is 'n gelukkige blommeverkoper. Soms is haar lewe moeilik, maar sy verkies om positief te bly. Haar enigste begeerte is om vir haar kinders alles te gee wat hulle nodig het. Sy sê: "Ek sal nooit my plek onder dié boom opgee nie. Hierdie plek is vol herinneringe." 40

[Verwerk uit *Huisgenoot*, 8 Februarie 2019]

1.1 In watter stad verkoop Dadija blomme? (1)

1.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"Dadija Israel volg in haar ouers se voetspore" beteken dat (sy oral saam met haar ouers gegaan het/haar ouers vir haar 'n voorbeeld was). (1)

1.3 Dadija se ouers het blomme verkoop.

1.3.1 Waar het Dadija se ma blomme verkoop? (1)

1.3.2 Waar het Dadija se pa blomme verkoop? (1)

1.4 Dadija kon nie haar skoolloopbaan voltooi nie.

1.4.1 Hoe oud was sy toe sy skool moes verlaat? (1)

1.4.2 Hoekom moes sy skool verlaat? (1)

1.5 Hoe weet ons dat dit nie van die begin af Dadija se plan was om blomme te verkoop nie? Jy mag in jou antwoord aanhaal. (1)

1.6 Waarom kan ons sê dat Dadija haar gesin (haar man en kinders) se broodwinner (*breadwinner*) is? (1)

1.7 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.7) neer.

"... daar is nooit 'n dag wat sy leë hande huis toe gaan nie." (Reël 14)

Dit beteken dat sy ...

- A elke dag geld verdien.
- B van die blomme huis toe vat.
- C elke dag al haar blomme verkoop.
- D nooit 'n dag sonder blomme begin nie. (1)

1.8 Noem TWEE dinge wat dit soms vir Dadija moeilik maak om onder die boom te sit en blomme te verkoop. (2)

1.9 Waarom kan ons sê dat Dadija lang ure werk? (1)

1.10 Lees weer paragraaf 4.

Hoe weet ons dat Dadija seker maak dat sy elke geleentheid gebruik om sake te doen? (1)

1.11 Kies die inligting in KOLOM B wat by die plekke in KOLOM A pas. Skryf net die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.11.1 tot 1.11.4) neer, bv. 1.11.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
1.11.1	Grabouw	A	Dadija het soms saam met haar pa hier blomme gaan haal.
1.11.2	Philippi	B	Dadija laai haar blomme wat van ver af kom, hier op.
1.11.3	Die lughawe	C	Dadija kry haar proteas van hier af.
1.11.4	Die winkelsentrum	D	Gedurende die week los Dadija haar blomme oornag hier.
		E	Dadija se lelies kom van 'n plaas hier naby af.

(4 x 1) (4)

1.12 Waarmee vervoer Dadija haar blomme? (1)

1.13 As die blomme doodgaan, moet Dadija dit weggooi, maar steeds daarvoor betaal. Dit beteken dat sy geld verloor.

Wat, dink jy, moet Dadija doen om te keer dat sy geld op hierdie manier verloor? (1)

1.14 "Wanneer Dadija hieroor kla, vertel haar ma hoe hulle destyds gesukkel het." (Reël 31)

Wat leer Dadija uit haar ma se moeilike lewe as blommeverkoper? (1)

1.15 Waarom kan ons sê dat Dadija van roetine hou? (1)

1.16 Blommeverkope het oor die jare gesorg dat die Israel-familie se kinders seker kon wees van 'n goeie toekoms.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

1.17 Lees weer paragraaf 9.

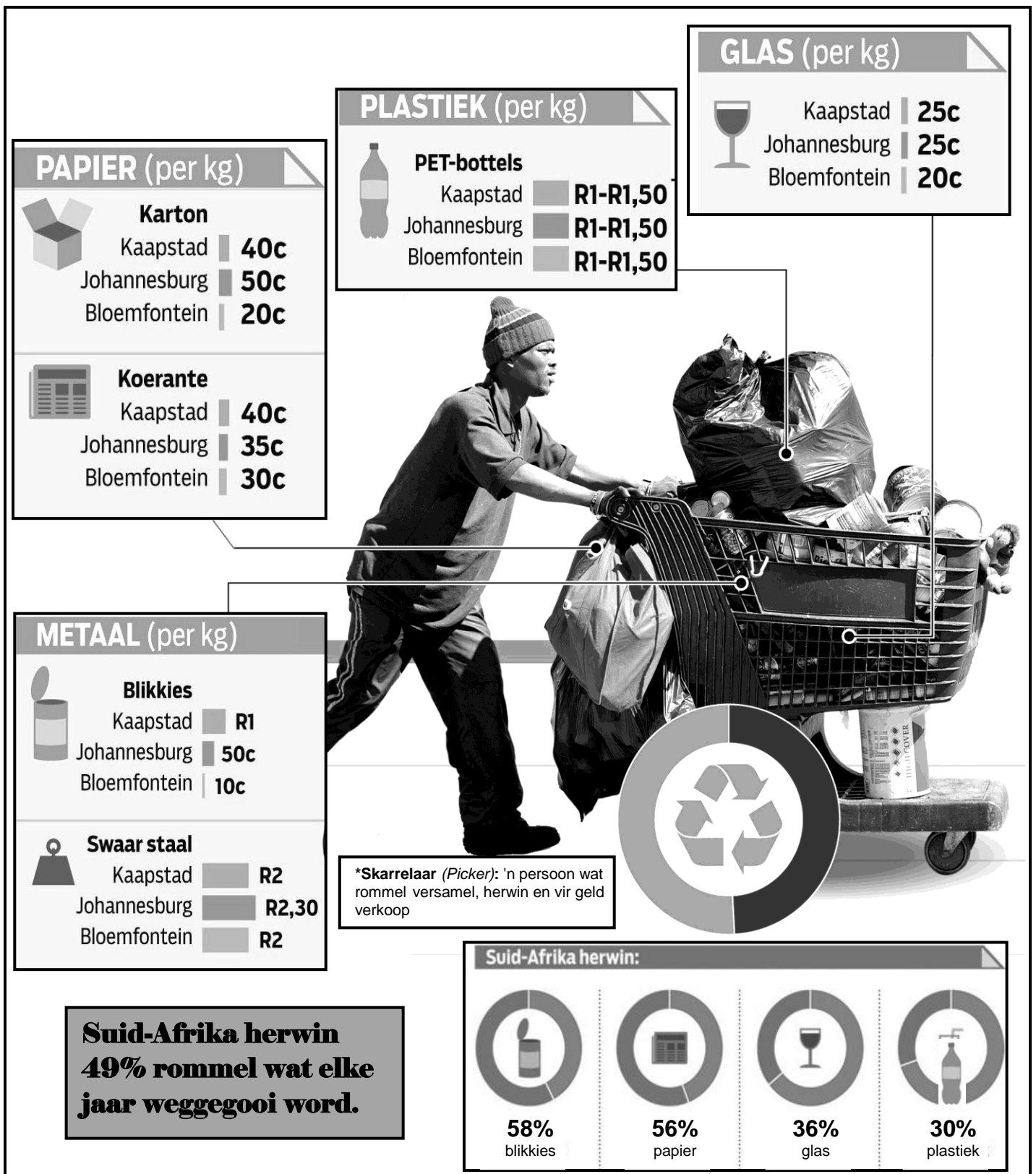
Watter goeie eienskap van Dadija kry jy in hierdie paragraaf wat jy sal onthou? (1)

1.18 Waarom is die boom waaronder Dadija sit en blomme verkoop vir haar so spesiaal? (1)

TEKS B

Bestudeer die grafiese teks hieronder en beantwoord die vrae.

HERWINNING IN DRIE STEDE IN SUID-AFRIKA

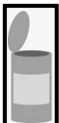

[Verwerk uit Grafika24]

1.19 In watter stad word *skarrelaars die meeste vir karton betaal? (1)

1.20 Watter produk word die minste in Suid-Afrika herwin? (1)

1.21 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die simbool stel (metaal/plastiek) voor. (1)

1.22 Vir watter produk word presies dieselfde in al drie die stede betaal? (1)

1.23 Waarom kan ons sê dat dit goed is om *skarrelaars in ons gemeenskappe te hê? (1)

1.24 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.24) neer.

Die herwinningsteken wys dat ...

- A rommel minder gemaak moet word.
- B baie rommel nie weer gebruik kan word nie.
- C mense te veel dinge weggooi wat weer gebruik kan word.
- D dinge wat mense weggooi, verwerk en weer gebruik kan word. (1)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING**VRAAG 2: DINGE OM TE ONTHOU AS 'N POFADDER IEMAND PIK**

Pofadders kom oral in ons land voor. Jy gaan lees op die internet wat om te doen as 'n pofadder iemand pik.

- Som in SEWE VOLSINNE op **WAT JY MOET ONTHOU OM TE DOEN AS 'N POFADDER IEMAND PIK.**
- Skryf die volsinne PUNTSGEWYS en in jou EIE WOORDE neer.
- Nommer die volsinne van 1 tot 7.
- Jou opsomming mag nie langer as 60 woorde wees nie.
- Dui die KORREKTE getal woorde aan die einde van die opsomming aan.

TEKS C

Min mense weet presies wat om te doen as 'n pofadder iemand pik. Hier is wat jy moet of nie moet doen nie.

Jy moet die persoon kalmeer. 'n Mens skrik as 'n slang jou pik. Dan klop jou hart vinniger en die gif versprei ook vinniger.

As 'n pofadder die persoon aan die voet pik, sal die voet begin swel. Dis waarom jy die persoon se skoen gou moet uittrek. As die skoen begin druk, gaan dit seer wees.

Die wond sal bloei. Was dit mooi skoon met seep en water.

'n Stywe verband om die voet kan skade aanrig. Jy druk dan net al die gif op een plek vas. Verbind net die voet sodat dit nie kan beweeg nie.

Daar is mense wat sê jy moet die wond sny om die gif uit te suig. Moet dit nie doen nie. Die persoon kan infeksie kry.

Die persoon moet gemonitor word. Hy kan begin sukkel om asem te haal of selfs bewusteloos raak.

Probeer die persoon by 'n hospitaal kry. Dis baie selde dat iemand wat deur 'n pofadder gepik word, binne 24 uur sal sterf. Jy het dus genoeg tyd.

[Verwerk uit <https://www.everydayhealth.com>]

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES**VRAAG 3: ADVERTENSIE**

Lees en bestudeer die advertensie (TEKS D) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS D

**Van spierwit tekkies tot
(3.1)(swart) skoolskoene ...**

(3.2) Gebruik Plush!

**Dan sal jou kinders
(3.3) (elke oggend)
met skoon skoene
skool toe gaan.**

**(3.4) Alle ma's wat
Plush koop, is lief
vir hulle kinders.**

**(3.5) Plush laat
kinders skitter.**

(3.6) Plush laat jou ou (...) skoene nuut lyk.

Plush het 'n reeks produkte vir skoene.

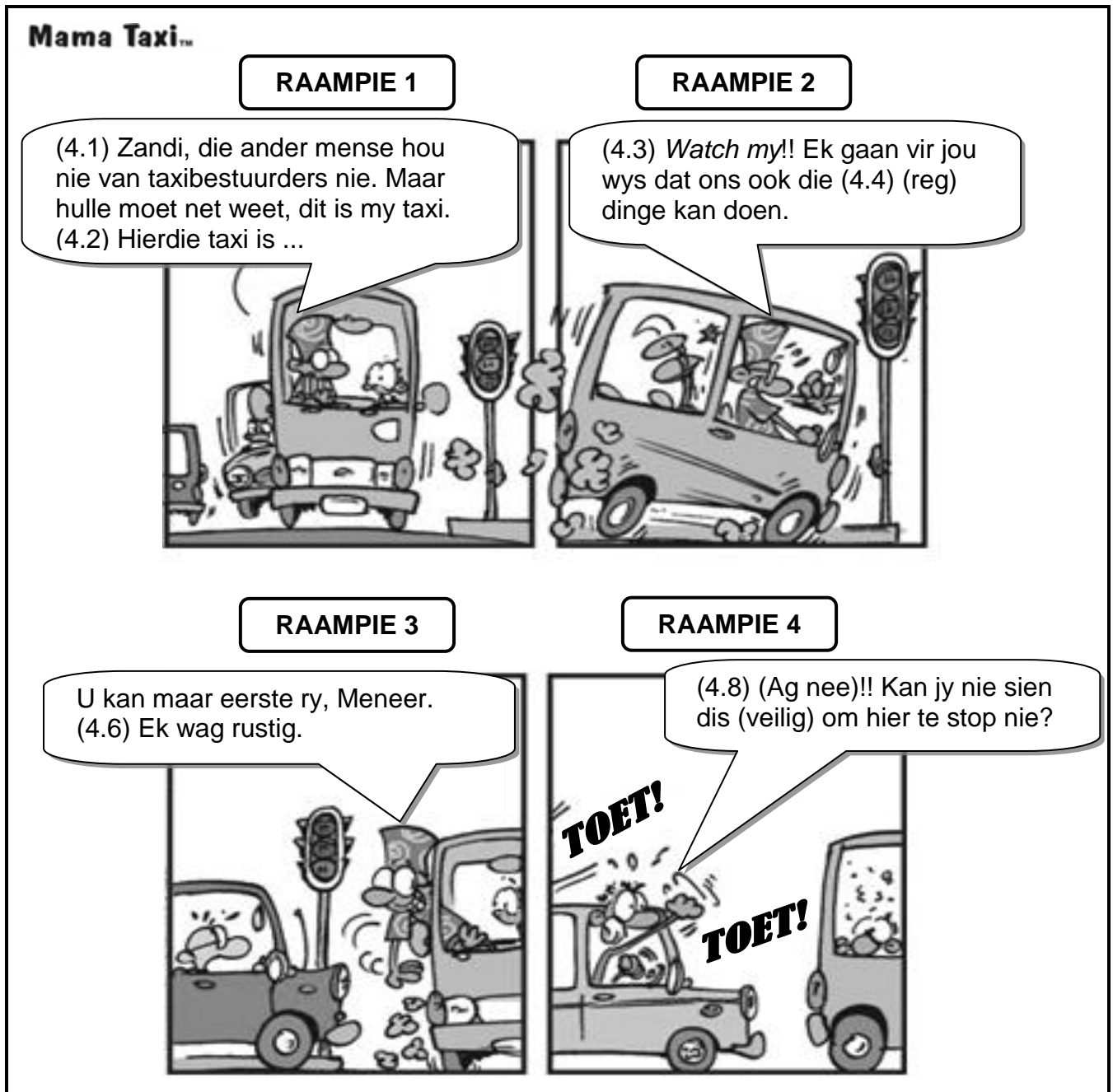

www.plush.co.za @PlushSA

[Verwerk uit *Kuier*, 9 Januarie 2019]

- 3.1 Gee die INTENSIEWE VORM van "swart". (1)
- 3.2 Skryf die SIN hieronder oor.
Gebruik Plush.
Begin só: Jy moet ... (1)
- 3.3 Skryf EEN WOORD neer vir die woorde tussen hakies.
Dan sal jou kinders (elke oggend) met skoon skoene skool toe gaan. (1)
- 3.4 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.4) neer.
"Alle ma's wat Plush koop, is lief vir hulle kinders."
Met hierdie sin word ma's ...
A geoordeel.
B gekritiseer.
C gefrustreer.
D gestereotipeer. (1)
- 3.5 "Plush laat kinders **skitter**."
3.5.1 Die LETTERLIKE betekenis van "skitter" is dat die kinders se skoene (blink/duur) is. (1)
3.5.2 Die FIGUURLIKE betekenis van "skitter" is dat die kinders (die skoonste in die skool is/goed in hulle skoolwerk doen). (1)
- 3.6 Vul die korrekte VERSAMELNAAM (*collective noun*) in.
Plush laat jou ou (...) skoene nuut lyk. (1)
- 3.7 Watter EEN woord in die advertensie hou verband met die **klomp** produkte wat **langs mekaar** in die advertensie verskyn? (1)
- 3.8 Gee die korrekte VORM van die woord tussen hakies.
Die (maklik) manier om nog inligting oor Plush te kry, is om of **f** te gebruik. (1)
- 3.9 Hoe weet jy dat dit vir die kinders lekker is om skool toe te gaan? (1)
[10]

VRAAG 4: STROKIESPRENT

Bestudeer die spotprent (TEKS E) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS E

[Verwerk uit mamataxi.blogspot.com]

LET WEL: In hierdie strokiesprent is die taxibestuurder se naam Mavis en haar passasier se naam is Zandi.

4.1 Skryf die sin oor in die INDIREKTE REDE.

Mavis sê vir Zandi: "Die ander mense hou nie van taxibestuurders nie."

Begin só: Mavis sê vir Zandi dat ...

(1)

- 4.2 Vul die korrekte VOORNAAMWOORD in.
Dit is my taxi. Hierdie taxi is ... (1)
- 4.3 Gee die korrekte AFRIKAANS vir "*Watch my!*" (1)
- 4.4 Gee die korrekte VORM van die woord tussen hakies.
Ek gaan vir jou wys dat ons ook die (reg) dinge kan doen. (1)
- 4.5 In RAAMPIE 2 staan die taxi skeef en daar trek stofwolke en rook.
Wat kan ons hieruit aflei? (1)
- 4.6 Skryf die sin oor in die TOEKOMENDE TYD.
Ek wag rustig. (1)
- 4.7 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.7) neer.
As Mavis in RAAMPIE 3 vir die motorbestuurder wys om eerste te ry, probeer sy wys dat sy ...
A 'n pap wiel het.
B iemand wil oplaai.
C goeie maniere het.
D die padreëls nakom. (1)
- 4.8 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.
"Ag nee!!" in RAAMPIE 4 sê dat die man (bly/kwaad) is. (1)
- 4.9 Gee die ANTONIEM van die woord tussen hakies.
Kan jy nie sien dis (veilig) om hier te stop nie? (1)
- 4.10 Vul die KORREKTE antwoord in.
Die leesteken na "TOET!" (RAAMPIE 4), wat sê dat dit 'n harde geluid is, noem ons 'n ... (1)
- [10]**

VRAAG 5: LEESTEKS EN PRENT

5.1 Lees die teks (TEKS F) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS F**VAN SAKKIEPAKKER TOT PROKUREUR**

Nicole Meyer was vyftien (5.1.1) (...) oud toe sy as sakkiepakker by 'n winkel begin werk het. Sy moes werk (5.1.2) (om te help die gesin). (5.1.3) Nicole werk elke naweek.

(5.1.4) (a) Na matriek het Nicole aan die Universiteit van Kaapstad studeer.
(5.1.4) (b) Sy wou die prokureur word. In die (5.1.5) (twee) semester het sy 'n paar vakke gedruip en haar beurs verloor. (5.1.6) Sy het voltyds by Pick n Pay gaan werk. Daar was nie geld om verder te studeer nie.

Nicole (5.1.7) (was) eers 'n kassier en later 'n bestuurder. Uiteindelik het sy in die (5.1.8) regsafdeling gewerk. (5.1.9) Nicole het deelyds regte deur UNISA studeer.

(5.1.10) Dit was maklik om te werk en te studeer. Gelukkig het Nicole se (5.1.11) (pa) en haar man haar baie ondersteun.

Na 10 jaar van studie het Nicole in 2017 haar (5.1.12) (graad/graat) verwerf. (5.1.13) Vandag werk sy by 'n regsfirma.

[Verwerk uit *Kuier*, 20 Februarie 2019]

5.1.1 Vul die KORREKTE woord in.

Nicole Meyer was vyftien ... oud toe sy as sakkiepakker by 'n winkel begin werk het. (1)

5.1.2 Skryf die gedeelte tussen hakies KORREK oor.

Sy moes werk (om te help die gesin). (1)

5.1.3 Skryf die sin in die VERLEDE TYD oor.

Nicole werk elke naweek. (1)

5.1.4 VERBETER die fout in elk van die sinne hieronder. Skryf die HELE sin uit.

(a) Na matriek het Nicole aan die Universiteit van Kaapstad studeer. (1)

(b) Sy wou die prokureur word. (1)

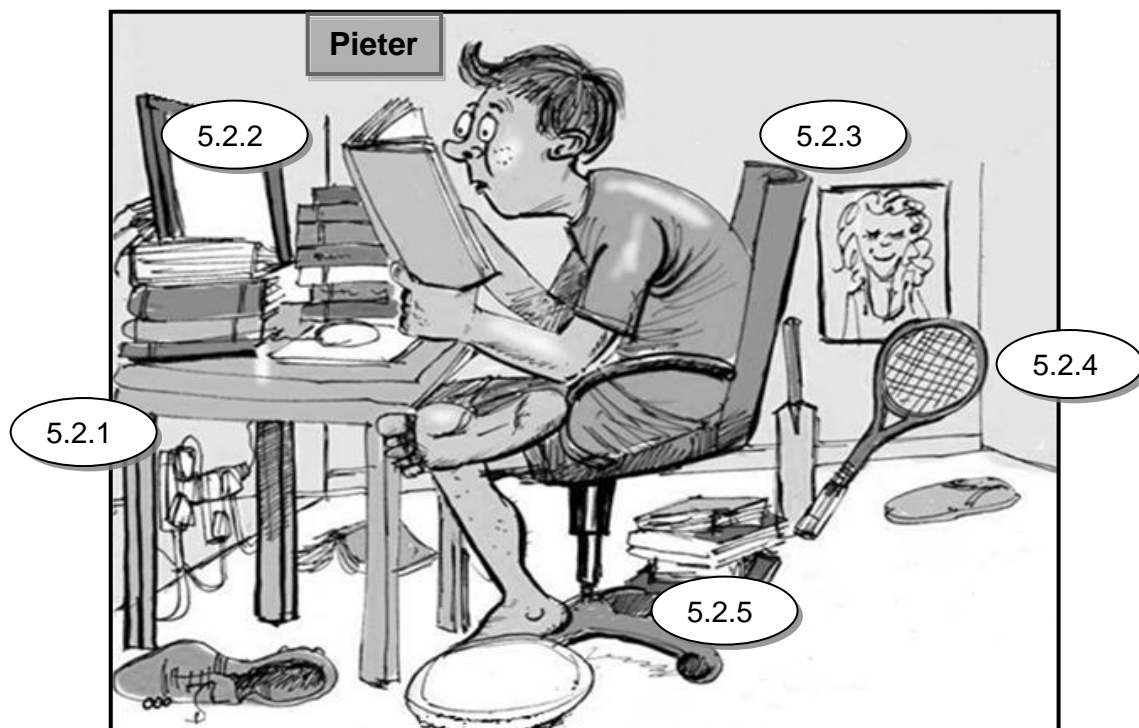
5.1.5 Gee die KORREKTE vorm van die woord tussen hakies.

In die (twee) semester het sy 'n paar vakke gedruip en haar beurs verloor. (1)

- 5.1.6 VERBIND die sinne met die woord tussen hakies.
Sy het voltyds by Pick n Pay gaan werk. Daar was nie geld om verder te studeer nie. (omdat) (1)
- 5.1.7 Gebruik die woord "was" in 'n sin sodat dit 'n ANDER BETEKENIS het as in die sin hieronder.
Nicole **was** eers 'n kassier en later 'n bestuurder. (1)
- 5.1.8 Verdeel die woord "regsafdeling" in LETTERGREPE. (1)
- 5.1.9 Skryf die ONDERWERP in die sin hieronder neer.
Nicole het deelyds regte deur UNISA studeer. (1)
- 5.1.10 Skryf die sin in die ONTKENNENDE VORM oor.
Dit was maklik om te werk en te studeer. (1)
- 5.1.11 Gee die TEENOORGESTELDE GESLAG van die woord tussen hakies.
Gelukkig het haar (pa) en haar man haar baie ondersteun. (1)
- 5.1.12 Kies die korrekte WOORD uit dié tussen hakies.
Na 10 jaar van studie het Nicole in 2017 haar (graad/graat) verwerf. (1)
- 5.1.13 Skryf die SIN oor.
Vandag werk sy by 'n regsfirma.
Begin só: Sy ... (1)

5.2 Bestudeer die teks (TEKS G) hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS G

[Verwerk uit *Volksblad*, 12 Desember 2016]

- 5.2.1 Gee die VERKLEINWOORD vir die woord tussen hakies.
Daar is baie boeke op Pieter se klein (tafel). (1)
- 5.2.2 Kies die korrekte VOORSETSEL uit dié tussen hakies.
Pieter konsentreer hard (op/aan) die storie wat hy lees. (1)
- 5.2.3 Kies die korrekte VOORNAAMWOORD uit dié tussen hakies.
Dit is 'n gemaklike stoel (waarop/op wat) Pieter sit. (1)
- 5.2.4 Gee die korrekte SAMESTELLING van die woorde uit dié tussen hakies.
Pieter se (tennis+raket) staan teen die muur. (1)
- 5.2.5 Gee EEN WOORD vir die woorde tussen hakies.
Pieter hou van (rugby, krieket en tennis). (1)
- 5.2.6 Gee die SINONIEM van die woord tussen hakies.
Pieter doen goed op skool, want hy is (intelligent). (1)

[20]

TOTAAL AFDELING C: 40

AFDELING D: LETTERKUNDE

Beantwoord SLEGS die vraag oor die kortverhale/drama wat jy behandel het, dit wil sê VRAAG 6 OF VRAAG 7.

VRAAG 6: *LUGSPIEËLINGS* – Mycelie Pienaar

VERHAAL A: "LUGSPIEËLING" (20) **EN**

VERHAAL B: "AG NEE DANKIE MAN, OUPA!" (20)

OF

VRAAG 7: *PERDEKRAG* – Cecilia du Toit

VRAAG 6: LUGSPIEËLINGS – Mycelie Pienaar

Beantwoord die vrae oor AL TWEE verhale.

VERHAAL A: "LUGSPIEËLING" – Jackie Wolvaardt

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS H

Rosina verbleek. "Ek is net hier vir 'n oudisie," pleit sy bang. "My ouers weet nie eers waar ek is nie."

"Daaraan moes jy eerder gedink het," die speurder se stem is bruusk en hy wys na die deur. "Stap."

Die dag ontaard in 'n nagmerrie en Rosina raak al meer deurmekaar met elke nuwe onthulling. 5

"Minderjarige kinders word deur julle verlei," hoor sy die speurder se stem deur haar kop eggo waar sy tussen die ander skamelgeklede meisies staan. Buster kyk nie eers na haar kant nie, al asof hy háár vir die hele gemors kwalik neem. Hulle vra haar adres, sy word van alle kante af gefotografeer en, sy sidder, selfs haar vingerafdrukke word geneem. Sy moet 'n verklaring aflê en haar stotterende stem is hees van ingehoue tranes. 10

"Wat soek 'n ordentlike kind soos jy by hierdie skuim?" wil een van die speurders weet ...

- 6.1 Noem EEN rede waarom Rosina wou wegkom van Blomvlei af. (1)
- 6.2 Waar het Rosina vir Buster ontmoet? (1)
- 6.3 Noem TWEE dinge wat Rosina goed kon doen wat van haar 'n ster sou maak. (2)
- 6.4 Watter fout het Rosina gemaak toe sy begin droom het om 'n ster te word? (1)

- 6.5 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.
- Die polisie het by die studio se deur ingebars.
  - Rosina het in 'n vreemde kamer wakker geword.
  - Rosina en Buster het die dansklub eers ná dagbreek verlaat.
  - Rosina was besig met die "oudisie" wat Buster vir haar gereël het. (4)
- 6.6 "Buster kyk nie eers na haar kant nie, al asof hy háár vir die hele gemors kwalik neem." (Reël 8 en 9)
- Hoe wys hierdie aanhaling vir ons watter tipe mens Buster regtig is? (1)
- 6.7 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.
- "Die dag ontaard in 'n nagmerrie ..." (reël 5), beteken dat (Rosina se drome daardie dag waar geword het/daar op daardie dag slegte dinge met Rosina gebeur het). (1)
- 6.8 "... en haar stotterende stem is hees van ingehoue tranes." (Reël 11 en 12)
Wat kan ons hieruit aflei? (1)
- 6.9 Kies die KORREKTE antwoord Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.9) neer.
- "Wat soek 'n ordentlike kind soos jy by hierdie **skuim**?" (Reël 13)
- Wanneer die speurder die woord "skuim" gebruik, verwys hy na ...
- A 'n sagte spons.
B slegte mense.
C borreltjies op 'n vloeistof.
D iets wat vorm wanneer jy seep gebruik. (1)
- 6.10 Hoekom kan ons sê dat die speurder wat Rosina van die rave af herken het, vir haar omgee het? (1)
- 6.11 Voltooi die volgende sinne deur woorde in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommers (6.11.1 en 6.11.2) en die ontbrekende woorde neer.
oneerlik;	wêreldwys;	betroubaar
- Joseph was iemand op wie Rosina kon staatmaak en was dus (6.11.1) ...
Buster was (6.11.2) ..., want hy het Rosina bedrieg. (2)
- 6.12 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.
- Buster het Rosina stad toe geneem (sodat sy die rave kon geniet/om haar vir pornografie te misbruik). (1)

- 6.13 Rosina was gelukkig om 'n skoolhoof soos meneer Du Patsi te hê.
Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)
- 6.14 Hoekom voel jy gelukkig oor hoe die gebeure vir Rosina geëindig het? (1)
- 6.15 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.15) neer.
Die les wat die leser uit hierdie verhaal kan leer, is dat ...
- A tieners hard moet leer.
B jy nie vreemdelinge kan vertrou nie.
C jy probleme met jou onderwysers moet bespreek.
D tieners groot genoeg is om hul eie besluite te neem. (1)

EN**VERHAAL B: "AG NEE DANKIE MAN, OUPA!" – H du Plessis**

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS I

"Jispaai ouens, kyk daardie girl en die sugardaddy. Hy kon haar oupa gewees het!"
"Dalk is dit haar oupa," sê Bertie, wat nooit kwaad in ander sien nie.
"Ha! Waar't jy gesien 'n oupa sit en voetjie-voetjie speel onder die tafel en kyk hoe vat hy aan haar been!"
Al die seuns probeer so onopsigtelik moontlik loer en Kallie voel of hy in die aarde wil insink want dis Oupa Karel wat daar sit en sy voete is rêrig om die jong meisie s'n gedraai en sy een hand lê rêrig op haar been. Hy weet nie waar om te kyk nie, bly net dink, Dankie Vader! Baie dankie dat die ouens nie vir Oupa ken nie. Maar hy moet hier uit. Hy kyk wanhopig na Tommie wat langs hom sit, probeer homself kalm hou. Tom se koeldrank is reeds op. Hy het syne glad nie gedrink nie, hy is te naer daarvoor. 10

- 6.16 Watter lekker dinge het Oupa en Kallie saam gedoen? (1)
- 6.17 Oupa het nie meer tyd saam met Kallie deurgebring nie.
Noem TWEE verskonings wat Ouma vir Oupa gemaak het. (2)
- 6.18 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.
Ouma het verskonings vir Oupa gemaak, want sy wou keer dat die waarheid 'n (negatiewe/positiewe) invloed op Kallie en Oupa se verhouding het. (1)

6.19 Voltooi die volgende sinne deur woorde in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommers (6.19.1 en 6.19.2) en die ontbrekende woorde neer.

kalm;	kwaad;	gelukkig
-------	--------	----------

Kallie se ouers het verskil oor Oupa se verhouding met die jong meisie. Kallie se ma was (6.19.1) ..., maar Kallie se pa was (6.19.2) ... Hy het gedink dat Oupa self sou besef dat hy 'n fout maak.

(2)

6.20 Waar het Kallie vir Oupa saam met die jong meisie gesien?

(1)

6.21 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.21) neer.

"Waar't jy gesien 'n oupa sit en voetjie-voetjie speel ...!" (Reël 3)

Wanneer Oupa "voetjie-voetjie" met die jong meisie speel, wys dit dat hy ...

- A gedink het die jong meisie het mooi voete.
- B nie omgee het dat ander mense vir hom kyk nie.
- C daarvan gehou het om saam met jongmense te kuier.
- D 'n romantiese verhouding met die jong meisie gehad het.

(1)

6.22 Waarom kan 'n mens verstaan dat Kallie nie vir sy maats vertel het dat die "sugardaddy" eintlik sy oupa was nie?

(1)

6.23 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Kallie het so naas gevoel dat hy nie sy koeldrank gedrink het nie. Hieruit kan ons aflei dat hy (ontsteld/onseker) gevoel het.

(1)

6.24 Hoekom gebruik die karakters in die verhaal soms woorde soos "Jispaai" en "girl"? (Reël 1)

(1)

6.25 Kallie was baie trots op sy ouma.

Sê hoekom hierdie stelling WAAR is.

(1)

6.26 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Ouma het vir Kallie gevra om nie kant te kies nie.
- Kallie het sy oupa se uitnodiging om te gaan visvang, bedank.
- Kallie het gehoor hoe sy familie oor Oupa en Ouma se probleme praat.
- Kallie het by die deur uitgeglim omdat hy nie met sy oupa wou praat nie.

(4)

6.27 Hoekom was Kallie se oupa nie 'n goeie rolmodel vir jong seuns nie?

(1)

6.28 Die verhaal eindig met "Ag nee dankie man, Oupa!". Wat kan ons hieruit aflei oor hoe Kallie oor sy oupa voel?

(1)

6.29 Wat behoort Oupa te doen om sy verhouding met Kallie te herstel? (1)

6.30 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.30) neer.

Die tema van hierdie kortverhaal is om ...

- A te vergewe.
- B werklik lief te hê.
- C iets met 'n skok uit te vind.
- D tyd met jou oupa deur te bring.

(1)
[40]

OF

VRAAG 7: PERDEKRAG – Cecilia du Toit

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS J

BINKI:	Ek ... ek doen nou soort van matriek.	
LUCKY:	Soort van? In watter soort van skool doen 'n mens soort van matriek?	
BINKI:	Ek gaan nie juis skool toe nie.	
LUCKY:	<i>(Verbaas.)</i> Hallou?	
BINKI:	Ek doen matriek deur korrespondensie.	5
LUCKY:	Oukei. Jy doen matriek op die never-never. By die huis?	
BINKI:	E ... nee. Ek bly hier by tannie Wilma en dan doen ek die skoolwerk saans.	
LUCKY:	Jy bly hier by die simpel sirkus? Is julle dan familie?	
	<i>(Binki skud haar kop.)</i>	
	Het jy dan nie 'n huis nie?	10
BINKI:	Natuurlik het ek.	
LUCKY:	Maar jy bly hier? Bring jou mense jou nie ook hiernatoe in hulle four-by-four nie?	

7.1 Binki is 'n afkorting vir haar regte naam.

7.1.1 Wat was Binki se regte naam? (1)

7.1.2 Na wie is Binki vernoem? (1)

7.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"Ek ... ek doen nou soort van matriek." (Reël 1)

Dit beteken dat Binki (nie seker was of sy al in matriek is nie/probeer verduidelik dat sy nie in 'n gewone skool is nie). (1)

7.3 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.3) neer.

(Verbaas) in reël 4: Hierdie woord is skuinsgedruk en tussen hakies, want dit ...

- A wys vir die gehoor hoe hulle moet optree.
- B maak die gesprek tussen die karakters interessant.
- C wys hoe die karakter op daardie oomblik moet optree.
- D beklemtoon dat Binki nie soos 'n gewone kind grootword nie. (1)

7.4 Noem TWEE traumatiese dinge wat met Binki gebeur het voordat sy by Wilma op die plaas gaan bly het. (2)

7.5 "Ek doen matriek deur korrespondensie." (Reël 5)
Waarom pas hierdie manier van skoolgaan by Binki se situasie? (1)

7.6 "Jy bly hier by die simpel sirkus?" (Reël 8)

7.6.1 Van watter plek praat Lucky? (1)

7.6.2 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.6.2) neer.

Wanneer Lucky van die "simpel sirkus" praat, weet ons dat ...

- A die plek vir hom deurmekaar was.
- B die perde nie goed versorg was nie.
- C dit 'n plek was waar hy nie graag wou wees nie.
- D die perde se vertonings nie vir hom mooi was nie. (1)

7.7 Lees reël 8–12.
Wat het Lucky in hierdie reëls gesê wat Binki hartseer kon laat voel? (1)

7.8 Voltooi die volgende sinne deur die KORREKTE woorde uit die drama te gebruik. Skryf net die vraagnommers (7.8.1–7.8.4) en die woorde neer.

7.8.1 Binki se ma is 'n ... (haar tipe werk). (1)

7.8.2 Binki se pa was nie deel van haar lewe nie, want hy het in ... (watter land) gebly. (1)

7.8.3 Binki se hondjie se naam was ... (1)

7.8.4 Toe Lucky by Wilma aangekom het, was dit sy werk om die ... (plek waar die perde gebly het) skoon te maak. (1)

- 7.9 Lucky het net soveel vir diere omgee as Binki.
Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)
- 7.10 "Bring jou mense jou nie ook hiernatoe in hulle four-by-four nie?" (Reël 12–13)
Wat kan ons aflei uit die feit dat Lucky dink dat Binki se mense 'n "four-by-four" het? (1)
- 7.11 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.
Dit was vir Binki (moeiliker/makliker) om vir Wilma op haar naam te noem as om vir haar ma Sabrina te sê. (1)
- 7.12 Aan die begin van die drama het Lucky lelik met Binki gepraat en haar gespot. Sy het nie teruggepraat nie. Wat sê dit van Binki se karakter? (1)
- 7.13 Hoekom, dink jy, kan ons sê dat Wilma 'n positiewe rol in Binki se lewe gespeel het? (1)
- 7.14 Waarom was dit goed vir Binki dat Lucky aangehou het om vrae oor haar lewe te vra? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS K

<p>LUCKY: Hel, ek is jammer. Ek wou nie jou klere skeur nie. <i>(Hy druk die mou lomp teen haar arm terug asof hy dit weer kan aanlas. Hy kyk geskok na die growwe littekens op haar arm.)</i> Wat's daai? Hei? Wat het met jou gebeur? <i>(Binki vlug Kaizer se stal blindelings binne.)</i> Ag nee, moenie huil nie. Ek het jou mos nie seergemaak nie. Kyk, dis net die mou wat af is. Hou op huil, asseblief. <i>(Lucky loer bang huis toe.)</i> Wilma gaan my ophel. Ek kan nie weer in die moeilikheid kom nie. Die prokureur gaan my vrek maak. Regtig, ek gaan bars. Asseblief, kom uit daar. <i>(Binki besef met 'n skok sy is te naby aan Kaizer en kom uit sy stal. Lucky probeer vir haar die bloes se mou aangee, maar sy vat dit nie.)</i> Wil jy dit nie aantrek nie – of – <i>(Hy wys lomp na haar arm.)</i></p>	<p>5</p> <p>10</p>
--	--------------------

- 7.15 Lucky en Binki het oor Binki se selfoon gestoei en toe skeur hy haar klere. (Reël 1)
- 7.15.1 Hoekom het hulle oor Binki se selfoon gestoei? (1)
- 7.15.2 Hoekom was dit nie reg van Lucky om Sabrina se kontaknaam op Binki se selfoon te verander nie? (1)

7.16 Waarom het Binki altyd bloese met lang moue gedra? (1)

7.17 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

(Binki vlug Kaizer se stal blindelings binne.) (Reël 5)

Uit hierdie optrede van Binki kan ons aflei dat sy so vinnig van Lucky af wou wegkom dat sy van haar (vrees/respek) vir die perde vergeet het. (1)

7.18 Lucky het nie vir Binki seergemaak nie. Hoekom het sy dan gehuil? (1)

7.19 Voltooi die volgende sinne deur woorde in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommers (7.19.1 en 7.19.2) en die ontbrekende woorde neer.

leer perdry;   mooi met Binki praat;   gemeenskapsdiens doen
--

"Ek kan nie weer in die moeilikheid kom nie." (Reël 8 en 9)

Lucky was bang hy kom by mevrou Bekker in die moeilikheid, want sy is die een wat gesê het hy moes (7.19.1) ... Hy was bang hy kom by Wilma in die moeilikheid, want sy was die een wat gesê het hy moes (7.19.2) ... (2)

7.20 Wat het Lucky in sy eie lewe gehad wat Binki in haar lewe gemis het? (1)

7.21 Waarom was Binki so ontsteld oor die nuwe man in haar ma se lewe? (1)

7.22 Binki weet die verskonings dat haar ma hard werk en te besig is om haar te sien, is ONWAAR. Motiveer hierdie stelling. (1)

7.23 *(Lucky probeer vir haar die bloes se mou aangee, **maar sy vat dit nie.**)*
(Reël 11 en 12)

7.23.1 Hoe het jy gedink dat Binki hier sou optree? (1)

7.23.2 Ná hierdie voorval het Binki anders opgetree. Noem TWEE dinge wat sy hierna anders gedoen het. (2)

7.24 Dink aan Binki en haar ma se verhouding.

Waarom kan ons sê dat daar in die werklike lewe ma's soos Binki se ma is? (1)

7.25 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

In die slottoneel van hierdie drama hardloop hulle saam met die perde in 'n kring. Dit wys vir ons dat hulle (mekaar en hulself aanvaar/saam met die perde oefen). (1)

7.26 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Lucky het vir Kaizer water gegee.
- Binki se ma het haar by Wilma afgelaai.
- Binki het besluit om nie meer weg te kruip nie.
- Lucky het op Wilma se plaas aangekom om sy gemeenskapsdiens te doen.

(4)

7.27 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.27) neer.

'n Les wat Lucky én Binki geleer het, is dat ...

- A baie geld jou lewe maklik maak.
- B vriende 'n mens soms seermaak.
- C niemand se lewe sonder probleme is nie.
- D ouers altyd weet wat die beste vir hulle kinders is.

(1)

[40]

TOTAAL AFDELING D: 40
GROOTTOTAAL: 120